

Spis treści

PODZIĘKOWANIA	17
WSTĘP	19
Kto powinien przeczytać tę książkę?	19
Wymagania	20
Jak czytać tę książkę?	20
Ćwiczenia	21
Podział tej książki	21
Co nowego w drugim wydaniu?	22
Kilka słów o terminologii	22
I	
INFORMACJE OGÓLNE	23
1.1. Poziomy i warstwy abstrakcji w systemie Linux	24
1.2. Sprzęt: pamięć operacyjna	26
1.3. Jądro systemu	26
1.3.1. Zarządzanie procesami	27
1.3.2. Zarządzanie pamięcią	28
1.3.3. Sterowniki urządzeń i zarządzanie urządzeniami	29
1.3.4. Wywołania systemowe	29
1.4. Przestrzeń użytkownika	30
1.5. Użytkownicy	32
1.6. Spojrzenie w przyszłość	33

2	PODSTAWOWE POLECENIA I HIERARCHIA KATALOGÓW	35
2.1.	Powłoka Bourne'a: /bin/sh	36
2.2.	Korzystanie z powłoki	37
2.2.1.	Okno powłoki	37
2.2.2.	Polecenie cat	37
2.2.3.	Standardowe wejście i wyjście	38
2.3.	Podstawowe polecenia	39
2.3.1.	Polecenie ls	39
2.3.2.	Polecenie cp	40
2.3.3.	Polecenie mv	40
2.3.4.	Polecenie touch	40
2.3.5.	Polecenie rm	41
2.3.6.	Polecenie echo	41
2.4.	Polecenia działające na katalogach	41
2.4.1.	Polecenie cd	42
2.4.2.	Polecenie mkdir	42
2.4.3.	Polecenie rmdir	42
2.4.4.	Rozwijanie nazw (nazwy wieloznaczne)	42
2.5.	Polecenia pośredniczące	44
2.5.1.	grep	44
2.5.2.	Polecenie less	45
2.5.3.	Polecenie pwd	45
2.5.4.	Polecenie diff	46
2.5.5.	Polecenie file	46
2.5.6.	Polecenia find i locate	46
2.5.7.	Polecenia head i tail	47
2.5.8.	Polecenie sort	47
2.6.	Zmienianie hasła i powłoki	47
2.7.	Pliki z kropką	47
2.8.	Zmienne środowiskowe i powłoki	48
2.9.	Ścieżka poleceń	49
2.10.	Znaki specjalne	50
2.11.	Edycja wiersza poleceń	50
2.12.	Edytory tekstu	51
2.13.	Uzyskiwanie pomocy	52
2.14.	Wejście i wyjście powłoki	54
2.14.1.	Standardowy strumień błędów	55
2.14.2.	Przekierowywanie standardowego wejścia	56
2.15.	Prawidłowe odczytywanie komunikatów o błędach	56
2.15.1.	Anatomia uniksowych komunikatów o błędach	56
2.15.2.	Typowe błędy	57
2.16.	Przeglądanie procesów i manipulowanie nimi	59
2.16.1.	Opcje polecenia	59
2.16.2.	Przerywanie działania procesów	60

2.16.3.	Kontrola zadań	61
2.16.4.	Procesy działające w tle	61
2.17.	Tryby plików i uprawnienia	62
2.17.1.	Modyfikowanie uprawnień	64
2.17.2.	Dowiązania symboliczne	65
2.17.3.	Tworzenie dowiązań symbolicznych	66
2.18.	Archiwizowanie i kompresowanie plików	67
2.18.1.	Program gzip	67
2.18.2.	Program tar	67
2.18.3.	Archiwa skompresowane (.tar.gz)	69
2.18.4.	Program zcat	69
2.18.5.	Inne narzędzia kompresujące	70
2.19.	Hierarchia katalogów	70
2.19.1.	Pozostałe katalogi główne	72
2.19.2.	Katalog /usr	73
2.19.3.	Umieszczenie jądra systemu	73
2.20.	Uruchamianie poleceń przez superużytkownika	74
2.20.1.	Polecenie sudo	74
2.20.2.	Plik /etc/sudoers	74
2.21.	Podsumowanie	75

3

URZĄDZENIA 77

3.1.	Pliki urządzeń	78
3.2.	Ścieżka urządzeń sysfs	79
3.3.	Polecenie dd i urządzenia	81
3.4.	Podsumowanie nazewnictwa urządzeń	82
3.4.1.	Dyski twarde — /dev/sd*	82
3.4.2.	Napędy CD i DVD: /dev/sr*	83
3.4.3.	Dyski twarde PATA: /dev/hd*	84
3.4.4.	Terminale: /dev/tty*, /dev/pts/* i /dev/tty	84
3.4.5.	Porty szeregowo — /dev/ttyS*	85
3.4.6.	Porty równoległe — /dev/lp0 i /dev/lp1	85
3.4.7.	Urządzenia audio — /dev/dsp, /dev/audio, /dev/snd/* i inne	86
3.4.8.	Tworzenie plików urządzeń	86
3.5.	System udev	87
3.5.1.	System plików devtmpfs	87
3.5.2.	Konfiguracja i działanie procesu udevd	88
3.5.3.	Program udevadm	90
3.5.4.	Monitorowanie urządzeń	91
3.6.	Szczegóły: SCSI i jądro Linuksa	92
3.6.1.	Pamięci masowe USB i protokół SCSI	95
3.6.2.	SCSI i ATA	96
3.6.3.	Ogólne urządzenia SCSI	97
3.6.4.	Wiele metod dostępu do jednego urządzenia	98

4

DYSKI I SYSTEMY PLIKÓW	99
4.1. Partycjonowanie urządzeń dyskowych	102
4.1.1. Przeglądanie tablicy partycji	102
4.1.2. Modyfikowanie tablicy partycji	104
4.1.3. Geometria dysku i partycji	105
4.1.4. Dyski SSD	107
4.2. Systemy plików	107
4.2.1. Typy systemów plików	108
4.2.2. Tworzenie systemu plików	109
4.2.3. Montowanie systemu plików	110
4.2.4. Identyfikator UUID systemu plików	112
4.2.5. Buforowanie dysku i systemu plików	113
4.2.6. Opcje montowania systemów plików	114
4.2.7. Ponownie montowanie systemu plików	115
4.2.8. Tabela systemów plików /etc/fstab	116
4.2.9. Rozwiązania konkurencyjne dla pliku /etc/fstab	118
4.2.10. Pojemność systemu plików	118
4.2.11. Sprawdzanie i naprawianie systemów plików	119
4.2.12. Systemy plików o specjalnym znaczeniu	122
4.3. Przestrzeń wymiany	123
4.3.1. Wykorzystywanie partycji jako przestrzeni wymiany	123
4.3.2. Wykorzystywanie pliku jako przestrzeni wymiany	124
4.3.3. Jak wielkiej przestrzeni wymiany potrzebuję?	124
4.4. Spojrzenie w przyszłość: dyski i przestrzeń użytkownika	125
4.5. Tradycyjny system plików	126
4.5.1. Przeglądanie szczegółów węzłów inode	128
4.5.2. Praca z systemami plików w przestrzeni użytkownika	130
4.5.3. Ewolucja systemów plików	130

5

JAK URUCHAMIA SIĘ LINUX?	133
5.1. Komunikaty rozruchowe	134
5.2. Inicjowanie jądra i opcje rozruchu	135
5.3. Parametry jądra	136
5.4. Programy rozruchowe	137
5.4.1. Zadania programu rozruchowego	138
5.4.2. Przegląd programów rozruchowych	138
5.5. Wprowadzenie do programu GRUB	139
5.5.1. Przeszukiwanie urządzeń i partycji za pomocą wiersza poleceń programu GRUB	142
5.5.2. Konfigurowanie programu GRUB	144
5.5.3. Instalowanie programu GRUB	146
5.6. Problemy z bezpiecznym rozruchem UEFI	148
5.7. Ładowanie innych systemów operacyjnych	149

5.8.	Szczegóły programu rozruchowego	150
5.8.1.	Rozruch MBR	150
5.8.2.	Rozruch UEFI	150
5.8.3.	Jak działa GRUB?	151

6

URUCHAMIANIE PRZESTRZENI UŻYTKOWNIKA ..... I 53

6.1.	Wprowadzenie do procesu init	154
6.2.	Poziomy uruchomienia System V	155
6.3.	Identyfikowanie rodzaju procesu init	156
6.4.	systemd	156
6.4.1.	Jednostki i typy jednostek	157
6.4.2.	Zależności systemd	158
6.4.3.	Konfiguracja systemd	160
6.4.4.	Praca z systemd	163
6.4.5.	Dodawanie jednostek systemd	166
6.4.6.	Śledzenie i synchronizacja procesów systemd	167
6.4.7.	Uruchamianie na żądanie i zrównoleglenie zasobów	168
6.4.8.	Zgodność systemd z System V	173
6.4.9.	Programy pomocnicze systemd	173
6.5.	Upstart	174
6.5.1.	Procedura inicjowania procesu Upstart	175
6.5.2.	Zadania w procesie Upstart	176
6.5.3.	Konfiguracja Upstart	178
6.5.4.	Działanie procesu Upstart	183
6.5.5.	Protokoły procesu Upstart	184
6.5.6.	Poziomy uruchomienia procesu Upstart i zgodność z System V	185
6.6.	Proces init System V	186
6.6.1.	Proces init w stylu System V: sekwencja poleceń rozruchowych	188
6.6.2.	Farma dowiązań procesu init w stylu System V	189
6.6.3.	run-parts	190
6.6.4.	Sterowanie procesem init w stylu System V	191
6.7.	Wyłączanie systemu	192
6.8.	Początkowy system plików w pamięci RAM	193
6.9.	Rozruch awaryjny i tryb pojedynczego użytkownika	195

7

KONFIGURACJA SYSTEMU: REJESTROWANIE, CZAS SYSTEMOWY, ZADANIA WSADOWE I UŻYTKOWNICY ..... I 97

7.1.	Struktura katalogu /etc	198
7.2.	Rejestrowanie dzienników systemowych	199
7.2.1.	Rejestrator systemowy	199
7.2.2.	Pliki konfiguracyjne	199
7.3.	Pliki związane z zarządzaniem użytkownikami	202
7.3.1.	Plik /etc/passwd	202
7.3.2.	Użytkownicy specjalni	203

7.3.3.	Plik /etc/shadow	204
7.3.4.	Manipulowanie użytkownikami i hasłami	204
7.3.5.	Praca z grupami	205
7.4.	Programy getty i login	206
7.5.	Ustawianie czasu	206
7.5.1.	Reprezentacja czasu jądra i strefy czasowe	207
7.5.2.	Czas sieciowy	208
7.6.	Planowanie powtarzalnych zadań w programie cron	209
7.6.1.	Instalowanie plików crontab	210
7.6.2.	Systemowe pliki crontab	210
7.6.3.	Przyszłość narzędzia cron	211
7.7.	Planowanie jednorazowych zadań w programie at	211
7.8.	Identyfikatory użytkowników i przełączanie ich	212
7.8.1.	Prawo właściciela procesu, efektywny identyfikator użytkownika, rzeczywisty identyfikator użytkownika i zapisany identyfikator użytkownika	212
7.9.	Identyfikowanie i uwierzytelnianie użytkowników	215
7.9.1.	Użycie bibliotek do uzyskiwania informacji o użytkownikach	216
7.10.	System PAM	217
7.10.1.	Konfiguracja systemu PAM	217
7.10.2.	Uwagi dotyczące systemu PAM	221
7.10.3.	System PAM i hasła	222
7.11.	Spojrzenie w przyszłość	223

8

WYKORZYSTANIE PROCESÓW I ZASOBÓW 225

8.1.	Śledzenie procesów	226
8.2.	Wyszukiwanie otwartych plików programem lsof	226
8.2.1.	Analizowanie danych wyjściowych polecenia lsof	227
8.2.2.	Użycie polecenia lsof	228
8.3.	Śledzenie działania programu i wywołań systemowych	228
8.3.1.	Polecenie strace	229
8.3.2.	Polecenie ltrace	230
8.4.	Wątki	231
8.4.1.	Procesy jednowątkowe i wielowątkowe	231
8.4.2.	Wyświetlanie wątków	231
8.5.	Wprowadzenie do monitorowania zasobów	233
8.6.	Pomiar czasu procesora	233
8.7.	Nadawanie procesom priorytetów	234
8.8.	Średnie obciążenia	235
8.8.1.	Użycie polecenia uptime	235
8.8.2.	Wysokie obciążenia	236
8.9.	Pamięć	237
8.9.1.	Zasady działania pamięci	237
8.9.2.	Błędy stron	238
8.10.	Monitorowanie wydajności procesora i pamięci za pomocą polecenia vmstat	239

8.11.	Monitorowanie operacji wejścia-wyjścia	241
8.11.1.	Użycie narzędzia iostat	241
8.11.2.	Wykorzystanie i monitorowanie urządzeń wejścia-wyjścia dla poszczególnych procesów — narzędzie iotop	243
8.12.	Monitorowanie poszczególnych procesów za pomocą narzędzia pidstat	244
8.13.	Dodatkowe zagadnienia	244

9

SIEĆ I JEJ KONFIGURACJA 247

9.1.	Podstawy dotyczące sieci	248
9.1.1.	Pakiety	248
9.2.	Warstwy sieciowe	249
9.3.	Warstwa internetowa	250
9.3.1.	Wyświetlanie adresu IP używanego komputera	252
9.3.2.	Podsieci	252
9.3.3.	Typowe maski podsieci i notacja CIDR	253
9.4.	Trasy i tabela routingu jądra	254
9.4.1.	Brama domyślna	255
9.5.	Podstawowe narzędzia protokołu ICMP i systemu DNS	256
9.5.1.	ping	256
9.5.2.	Program traceroute	257
9.5.3.	DNS i host	258
9.6.	Warstwa fizyczna i Ethernet	258
9.7.	Interfejsy sieciowe jądra	259
9.8.	Wprowadzenie do konfiguracji interfejsów sieciowych	260
9.8.1.	Ręczne dodawanie i usuwanie tras	261
9.9.	Konfiguracja sieci aktywowana podczas rozruchu	261
9.10.	Problemy z konfiguracją sieci ręczną i aktywowaną podczas rozruchu	262
9.11.	Menedżery konfiguracji sieciowych	263
9.11.1.	Działanie narzędzia NetworkManager	263
9.11.2.	Interakcja z narzędziem NetworkManager	264
9.11.3.	Konfiguracja narzędzia NetworkManager	265
9.12.	Rozpoznawanie nazw hostów	267
9.12.1.	Plik /etc/hosts	268
9.12.2.	Plik resolv.conf	268
9.12.3.	Buforowanie i system DNS bez konfiguracji	268
9.12.4.	Plik /etc/nsswitch.conf	269
9.13.	Host lokalny	270
9.14.	Warstwa transportowa: protokoły TCP i UDP oraz usługi	271
9.14.1.	Porty TCP i połączenia	271
9.14.2.	Ustanawianie połączeń TCP	272
9.14.3.	Numery portów i plik /etc/services	273
9.14.4.	Właściwości protokołu TCP	273
9.14.5.	Protokół UDP	274
9.15.	Ponowna analiza prostej sieci lokalnej	276

9.16.	Protokół DHCP	276
9.16.1.	Klient DHCP w systemie Linux	277
9.16.2.	Serwery DHCP w systemie Linux	277
9.17.	Konfigurowanie systemu Linux jako routera	277
9.17.1.	Łącza internetowe	279
9.18.	Sieci prywatne	279
9.19.	Translacja adresów sieciowych (maskarada IP)	280
9.20.	Routery i system Linux	282
9.21.	Zapory sieciowe	283
9.21.1.	Podstawy dotyczące linuksowych zapór sieciowych	283
9.21.2.	Konfigurowanie reguł zapory sieciowej	285
9.21.3.	Strategie tworzenia zapór sieciowych	287
9.22.	Ethernet, IP i ARP	289
9.23.	Ethernet bezprzewodowy	291
9.23.1.	iw	292
9.23.2.	Zabezpieczenia sieci bezprzewodowych	293
9.24.	Podsumowanie	293

10

USŁUGI I APLIKACJE SIECIOWE	295	
10.1.	Podstawy usług	296
10.1.1.	Dokładniejsza analiza	296
10.2.	Serwery sieciowe	298
10.3.	Secure Shell (SSH)	299
10.3.1.	Serwer SSHD	300
10.3.2.	Klient SSH	303
10.4.	Demony inetd i xinetd	305
10.4.1.	Wrapper TCP: tcpd, /etc/hosts.allow, /etc/hosts.deny	306
10.5.	Narzędzia diagnostyczne	306
10.5.1.	Isof	306
10.5.2.	tcpdump	308
10.5.3.	netcat	310
10.5.4.	Skanowanie portów	310
10.6.	Zdalne wywoływanie procedur (RPC)	311
10.7.	Zabezpieczenie sieci	312
10.7.1.	Typowe słabości	314
10.7.2.	Źródła danych o zabezpieczeniach	314
10.8.	Spojrzenie w przyszłość	315
10.9.	Gniazda: sposób komunikacji procesów z siecią	315
10.10.	Gniazda domenowe systemu Unix	317
10.10.1.	Korzyści dla projektantów	317
10.10.2.	Wyszczególnianie gniazd domenowych systemu Unix	318

II

WPROWADZENIE DO SKRYPTÓW POWŁOKI 319

11.1. Podstawy skryptów powłoki	319
11.1.1. Ograniczenia skryptów powłoki	320
11.2. Cudzysłowy i literały	321
11.2.1. Literały	321
11.2.2. Pojedyncze cudzysłowy	322
11.2.3. Podwójne cudzysłowy	323
11.2.4. Przekazywanie literału w postaci znaku pojedynczego cudzysłowu	323
11.3. Zmienne specjalne	324
11.3.1. Pojedyncze argumenty: \$1, \$2...	324
11.3.2. Liczba argumentów: \$#	325
11.3.3. Wszystkie argumenty: \$@	325
11.3.4. Nazwa skryptu: \$0	326
11.3.5. Identyfikator procesu: \$\$	326
11.3.6. Kod wyjścia: \$?	327
11.4. Kody wyjścia	327
11.5. Wyrażenia warunkowe	328
11.5.1. Obsługa list pustych parametrów	329
11.5.2. Użycie innych poleceń do testów	329
11.5.3. Słowo kluczowe elif	329
11.5.4. Konstrukcje logiczne && i	330
11.5.5. Sprawdzanie warunków	330
11.5.6. Porównywanie ciągów znaków instrukcją case	333
11.6. Pętle	334
11.6.1. Pętle for	334
11.6.2. Pętle while	335
11.7. Podmiana poleceń	336
11.8. Zarządzanie plikami tymczasowymi	337
11.9. Dokumenty miejscowe	338
11.10. Ważne narzędzia skryptów powłoki	338
11.10.1. Polecenie basename	339
11.10.2. Polecenie awk	339
11.10.3. Polecenie sed	340
11.10.4. Polecenie xargs	341
11.10.5. Polecenie expr	342
11.10.6. Polecenie exec	342
11.11. Podpowłoki	342
11.12. Włączanie do skryptów innych plików	343
11.13. Pobieranie danych od użytkowników	344
11.14. Kiedy (nie)używać skryptów powłoki?	344

12

PRZENOSZENIE PLIKÓW W SIECI	345
12.1. Szybkie wykonywanie kopii	345
12.2. rsync	346
12.2.1. Podstawy dotyczące narzędzia rsync	346
12.2.2. Tworzenie dokładnych kopii struktury katalogów	348
12.2.3. Jak używać końcowego ukośnika?	348
12.2.4. Pomijanie plików i katalogów	350
12.2.5. Integralność transferu, sumy kontrolne i tryby informacyjne	351
12.2.6. Kompresja	352
12.2.7. Ograniczanie przepustowości	352
12.2.8. Przesyłanie plików do naszego komputera	352
12.2.9. Więcej informacji o programie rsync	353
12.3. Wprowadzenie do współużytkowania plików	353
12.4. Współużytkowanie plików za pomocą pakietu Samba	354
12.4.1. Konfigurowanie serwera	354
12.4.2. Kontrola dostępu do serwera	355
12.4.3. Hasła	356
12.4.4. Uruchamianie serwera	358
12.4.5. Diagnostyka i pliki dziennika	358
12.4.6. Konfigurowanie udziału plikowego	358
12.4.7. Katalogi domowe	359
12.4.8. Współużytkowanie drukarek	359
12.4.9. Korzystanie z klientów Samby	360
12.4.10. Dostęp do plików jako klient	361
12.5. Klienci NFS	362
12.6. Dodatkowe ograniczenia i opcje sieciowych usług plikowych	363

13

ŚRODOWISKA UŻYTKOWNIKÓW	365
13.1. Wytyczne dotyczące tworzenia plików uruchomieniowych	366
13.2. Kiedy należy modyfikować pliki uruchomieniowe?	366
13.3. Elementy plików uruchamiających powłokę	367
13.3.1. Ścieżka wyszukiwania poleceń	367
13.3.2. Ścieżka stron podręcznika man	368
13.3.3. Symbol zachęty	369
13.3.4. Aliasy	370
13.3.5. Maska uprawnień	370
13.4. Kolejność plików uruchomieniowych i przykłady	371
13.4.1. Powłoka bash	371
13.4.2. Powłoka tcsh	374
13.5. Domyślne ustawienia użytkownika	375
13.5.1. Domyślne ustawienia powłoki	375
13.5.2. Edytor	376
13.5.3. Program stronicujący	376

13.6. Pułapki w plikach uruchomieniowych	376
13.7. Dalsze informacje	377

14

OGÓLNY PRZEGLĄD INTERFEJSÓW UŻYTKOWNIKA

SYSTEMU LINUX	379
14.1. Komponenty interfejsów użytkownika	380
14.1.1. Menedżery okien	380
14.1.2. Pakiety narzędziowe	381
14.1.3. Środowiska interfejsów użytkownika	381
14.1.4. Aplikacje	382
14.2. System X Window System	382
14.2.1. Menedżery wyświetlaczy	383
14.2.2. Przezroczystość sieci	383
14.3. Eksplorowanie klientów serwera X	384
14.3.1. Zdarzenia serwera X	384
14.3.2. Ustawianie preferencji i dane wejściowe serwera X	385
14.4. Przyszłość serwera X	388
14.5. Usługa D-Bus	389
14.5.1. Instancja sesji i instancja systemowa	389
14.5.2. Monitorowanie komunikatów usługi D-Bus	390
14.6. Drukowanie	390
14.6.1. CUPS	391
14.6.2. Konwersja formatów i filtry wydruku	392
14.7. Inne zagadnienia związane z interfejsami użytkownika	392

15

NARZĘDZIA PROGRAMISTYCZNE .....

393	
15.1. Kompilator języka C	394
15.1.1. Wiele plików źródłowych	395
15.1.2. Pliki i katalogi nagłówkowe	396
15.1.3. Konsolidacja z bibliotekami	398
15.1.4. Biblioteki współużytkowane	399
15.2. Narzędzie make	403
15.2.1. Przykładowy plik Makefile	404
15.2.2. Wbudowane reguły	405
15.2.3. Końcowe budowanie programu	406
15.2.4. Aktualizowanie	406
15.2.5. Argumenty i opcje wiersza poleceń	407
15.2.6. Standardowe makra i zmienne	408
15.2.7. Typowe cele kompilacji	408
15.2.8. Organizowanie pliku Makefile	409
15.3. Debuggery	411
15.4. Lex i Yacc	412

15.5.	Języki skryptowe	412
15.5.1.	Python	413
15.5.2.	Perl	414
15.5.3.	Pozostałe języki skryptowe	414
15.6.	Java	415
15.7.	Spojrzenie w przyszłość: kompilowanie pakietów	416

16

WPROWADZENIE DO KOMPILOWANIA OPROGRAMOWANIA

Z KODU ŹRÓDŁOWEGO C	417	
16.1.	Systemy do tworzenia oprogramowania	418
16.2.	Rozpakowywanie pakietów kodu źródłowego języka C	419
16.2.1.	Od czego zacząć?	420
16.3.	GNU autoconf	420
16.3.1.	Przykład użycia systemu GNU autoconf	421
16.3.2.	Instalacja za pomocą narzędzia do tworzenia pakietów	422
16.3.3.	Opcje skryptu configure	423
16.3.4.	Zmienne środowiskowe	424
16.3.5.	Cele tworzone przez system autoconf	425
16.3.6.	Pliki dziennika systemu autoconf	426
16.3.7.	pkg-config	426
16.4.	Praktyki instalacyjne	428
16.4.1.	Gdzie instalować?	428
16.5.	Stosowanie poprawek	429
16.6.	Rozwiązywanie problemów z kompilowaniem i instalowaniem	430
16.6.1.	Częste błędy	431
16.7.	Spojrzenie w przyszłość	433

17

BUDOWANIE NA FUNDAMENTACH	435	
17.1.	Serwery WWW i aplikacje internetowe	435
17.2.	Bazy danych	436
17.2.1.	Typy baz danych	437
17.3.	Wirtualizacja	437
17.4.	Obliczenia rozproszone i na żądanie	438
17.5.	Systemy wbudowane	438
17.6.	Końcowe uwagi	440

BIBLIOGRAFIA	441
---------------------------	------------

SKOROWIDZ	445
------------------------	------------